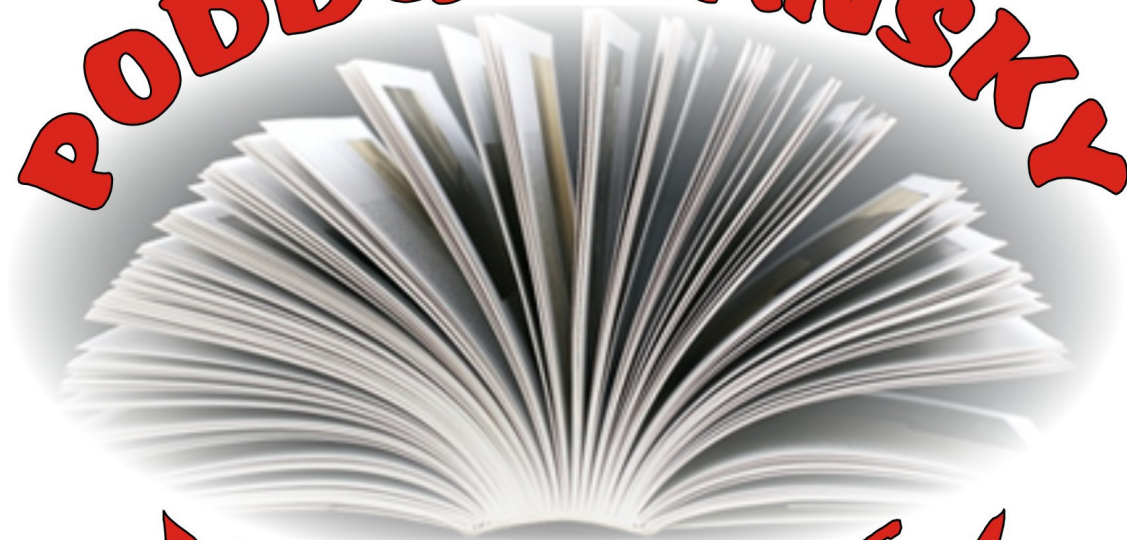

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 12 číslo 1

2021

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

VESELÉ VEĽKONOCNÉ SVIATKY

OBSAH

Knižnica pre všetkých	1
Oddelenie ako ho (ne)poznáte	8
Regionálne osobnosti – Andrej Duleba	11
Z pera našich čitateľov	15
Knižné novinky	16
Knihovnícke všeličo	18
Čitateľ – tvor zložitý?!	19
Rozprávkové knižnice z rôznych kútov sveta	20
Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia	21
Keď miluješ knihy...	22
Logická hra	23

Knižnica pre všetkých

Koronavírus zasiahol do našich životov a zmenil čiastočne aj fungovanie Podduklianskej knižnice. Čitatelia si môžu prísť požičať knihy a ostatné dokumenty, ale musia dodržiavať určité podmienky, ktoré vyplývajú z nariadení vlády SR. Rovnako, ako iné knižnice na Slovensku, aj my sme sa v poslednom období zamerali na online aktivity, ktorými chceme našim používateľom spríjemniť pobyt doma a upriamiť ich pozornosť na činnosti, ktoré knižnica vyvíja v digitálnom prostredí. Na facebooku ponúkame rôzne kvízy, tvorivé dielne, informácie o regionálnych osobnostiach, o významných výročiach a udalostiach doma i vo svete, ponúkame ukážky z nových kníh, prednášky, určené hlavne žiakom základných škôl, ako napr. Zrod a krása materinského jazyka a iné.

Tu je niekoľko ukážok podujatí, ktoré Podduklianska knižnica realizovala v období **január – marec 2021**.

V **januári 2021** bola vyhlásená literárna súťaž pod názvom **PAVLOVIČOV LITERÁRNY SVIDNÍK**, do ktorej sa môže prihlásiť každý, koho zaujíma literatúra a kto rád píše.

PODDUKLIANSKA KNIŽNICA VO SVIDNÍKU VYHLASUJE

LITERÁRNU SÚŤAŽ

PAVLOVIČOV LITERÁRNY SVIDNÍK

S Ú Ť A Ž

- * súťaže sa môže zúčastniť každý autor, ktorého práce neboli dosiaľ publikované;
- * súťaž je tematicky voľná a neanonymná;
- * každý zúčastnený autor môže poslať do súťaže najviac 5 poetických, resp. prozaických útvarov v rozsahu maximálne 3 strán *formát A4, textový procesor Word, typ písma Arial, veľkosť písma 12, riadkovanie 1,5. Práce môžu byť písané v slovenskom, ukrajinskom a rusínskom jazyku;*
- * súťažné práce musia obsahovať: meno a priezvisko autora, vek, bydlisko, u žiakov a študentov aj navštevovanú školu a ročník

Bližšie informácie o súťaži získate na č.t. 054/7882192

UZÁVIERKA SÚŤAŽE: 31.05.2021

Práce zasielať na mail: centralka@podduklianskakniznica.sk

MÁME ÚŽASNÝCH RODIČOV - zhotovovanie valentínskeho darčeka pre rodičov. Darčeky zhotovovali nielen žiaci ŠKD, ale aj jednotlivci.

Podduklianska knižnica
vo Svidníku

PODDUKLIANSKA KNIŽNICA VO SVIDNÍKU
vyhlasuje súťaž

MÁME ÚŽASNÝCH RODIČOV

Súťaž trvá od 8.2.2021 do 12.2.2021

Valentine's Day

Milé deti, blíži sa sv. Valentín preto neváhajte prejaviť lásku k svojim blízkym vytvorením vlastnoručne vyrobeného darčeka v školskom klube, alebo doma, ktorý môžete odfoťiť a zaslať do súťaže na adresu knižnice centralka@podduklianskakhiznica.sk.

SLÁVNOSTNÝ ZÁPIS PRVÁKOV DO KNIŽNICE - zápis prvákov v sprievode svojich rodičov.

Podduklianska knižnica
vo Svidníku

*Ahoj milý prváčik,
požívame ťa na*

*príd' v sprievode rodičov a
rok môžeš chodiť do
knižnice zdarma.*

Do celoslovenského podujatia **TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC** (22.ročník) sa tradične zapojila aj Podduklianska knižnica. Podujatie prebiehalo od **1.3. – 7.3. 2021** pod spoločným mottom *Knižnice pre všetkých*, ktorého cieľom bolo pozitívne zviditeľňovať knižnice ako kultúrne a vzdelávacie inštitúcie prostredníctvom najrozmanitejšieho spektra aktivít a podujatí. PK pripravila mnoho zaujímavých podujatí a poskytla používateľom aj knižničné benefity. V TSK sa do knižnice zapísalo 19 nových čitateľov a členské si predĺžilo 114 čitateľov.

Týždeň slovenských knižníc

Podduklianska knižnica
vo Svidníku

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH
KNIŽNÍC

22. ročník celoslovenského podujatia Slovenskej asociácie knižníc a Spolku slovenských knihovníkov a knižníc

ZROD A KRÁSA MATERINSKÉHO JAZYKA - zážitkové
on-line vyučovanie pre žiakov II. stupňa základných škôl

MOJE MESTO SVIDNÍK - dejiny, osobnosti, udalosti,
zaujímavosti mesta Svidník (on-line vedomostný test)

ČARO ZIMY zachytené fotoobjektívom Márie Cibovej -
prezentácia fotografií v on-line priestore

**ZBERATELIA EUDOVÝCH ROZPRÁVOK NA
SLOVENSKU** - on-line prezentácia

VÝSTAVA KNÍH PAVLA DOBŠINSKÉHO

UROB SI KNIHU - súťaž vo vyhotovovaní knihy pre deti,
ktoré majú spisovateľského ducha a radi kreslia

**SI PRVÁK ZŠ A CHCEŠ SA STAŤ ČITATEĽOM
KNIŽNICE?** zápis prvákov do knižnice v sprievode
svojich rodičov

V Týždni slovenských knižníc bude 3.3.2021 bezplatný
zápis nových čitateľov do knižnice

Slovenská
asociácia
knižníc

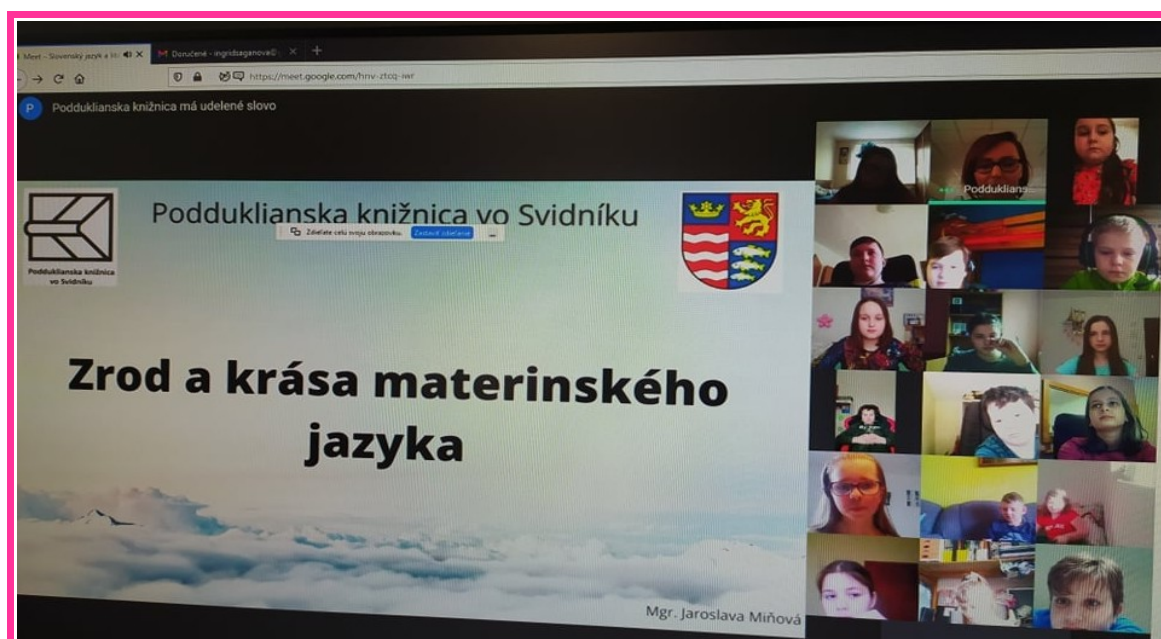
Podduklianska knižnica vo Svidníku

Spolok slovenských
knihovníkov a knižníc

ZROD A KRÁSA MATERINSKÉHO JAZYKA – zážitkové on-line vyučovanie pre II. stupeň základných škôl formou prezentácie o priblížení si materinského jazyka a jeho dôležitosti v komunikácii tínedžerov medzi sebou v dnešnej virtuálnej dobe. Prezentácia bola doplnená súťažou.

MOJE MESTO SVIDNÍK – súťažný test na facebooku, ktorý pripravilo oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry a ktorý obsahoval otázky z rôznych oblastí historického, kultúrneho a spoločenského života mesta Svidník. Prvý test mal súťažný charakter, v ktorom bola vylosovaná víťazka súťaže, bola ňou Svidničanka, ktorá žije v USA. Ďalšie kolo malo charakter testu bez súťaže. Zaujímavosť sa mohli popasovať s odpoveďami na také otázky, ako napr. kto bol prvým povojnovým lekárom vo Svidníku, na čo bola zameraná medzinárodná súťaž Face 2005, v ktorom roku bola prvá písomná zmienka o meste Svidník, v ktorom roku vznikol folklórny súbor Makovica, aký názov mali noviny, ktoré vychádzali vo Svidníku v rokoch 1952-1960, aký názov má najnavštevovanejšie kúpalisko vo Svidníku, kto to bol Fraňo Gibala, Alexander Pavlovič a mnohé ďalšie. Prvý test bol zverejnený 21.2.2021 a druhý 9.3.2021.

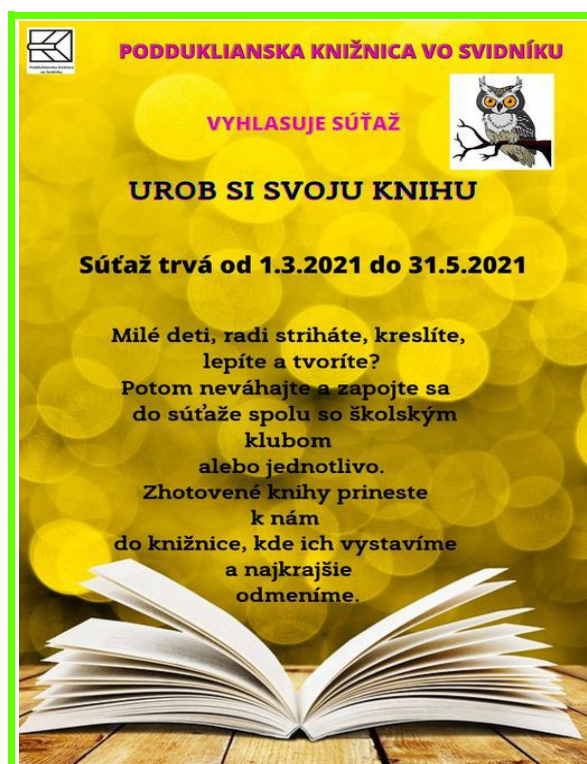
ČARO ZIMY - prezentácia fotografií v on-line priestore - zachytené fotoobjektívom Márie Cibovej, bývalej knihovníčky Podduklianskej knižnice vo Svidníku.

ZBERATELIA ĽUDOVÝCH ROZPRÁVOK NA SLOVENSKU - on-line prezentácia. Ľudové rozprávky sú žánrom ľudovej slovesnosti a patria k najstarším a najrozšírenejším formám ústnej slovesnosti. Majú najrozmanitejší obsah v závislosti na dobe a spôsobe života. Rozprávka má za cieľ poučenie a pobavenie čitateľov alebo poslucháčov, preto je spravidla nadčasová a mimo konkrétny priestor. V tejto prezentácii sme predstavili piatich slovenských zberateľov ľudových rozprávok a to: Pavla Dobšinského, Antona Habovštiaka, Sama Czambela, Jozefa Cígera-Hronského a Máriu Ďuričkovú.

UROB SI SVOJU KNIHU - vyhlásenie súťaže vo vyhotovovaní knihy pre školské kluby a jednotlivcov

PODDUKLIANSKA KNIŽNICA VO SVIDNÍKU

VYHLASUJE SÚŤAŽ

UROB SI SVOJU KNIHU

Súťaž trvá od 1.3.2021 do 31.5.2021

Milé deti, radi striháte, kreslíte,
lepíte a tvoríte?
Potom neváhajte a zapojte sa
do súťaže spolu so školským
klubom
alebo jednotlivo.
Zhotovené knihy prineste
k nám
do knižnice, kde ich vystavíme
a najkrajšie
odmeníme.

ŽILI MEDZI NAMI ... – DIONÝZ ILKOVIČ – on-line prezentácia - cyklus o významných regionálnych osobnostiach. V tejto prezentácii sme predstavili akademika, fyzika, fyzikálneho chemika, matematika a vysokoškolského profesora Dionýza Ilkoviča, ktorý sa narodil v Šarišskom Štiavniku v rodine gréckokatolíckeho farára rusínskej narodnosti. Okrem iného, bol aj zakladateľom Fyzikálneho ústavu SAV.

DIONÝZ ILKOVIČ

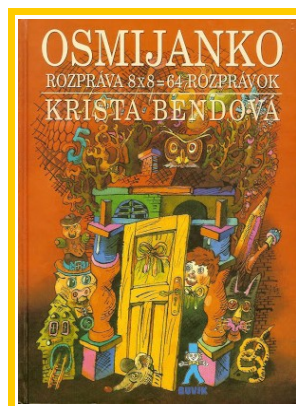
18. 1. 1907 Šarišský Štiavnik (okr. Svidník) - 5. 8. 1980 Bratislava

- **fyzik, vedec a akademik** rusínskeho pôvodu
- **žiak** Jaroslava Heyrovského (laureáta Nobelovej ceny)
- **spoluzakladateľ polarografie**
- **profesor** Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave (dnešná Technická univerzita)
- **zakladateľ** Fyzikálneho ústavu Slovenskej akadémie vied

D. Ilkovič.

Iné podujatia

OSMIJANKO MEDZI DEĎMI - príhody plné dobrodružstiev, srdečného smiechu a dobrej nálady, to bola beseda pre žiakov 4. ročníka ZŠ, Ul. Karpatská o knihe Kristy Bendovej Osmijanko, ktorá sa uskutočnila **10.3.2021**.

ČITATEĽSKÝ MARATÓN - súťaž v čítaní žiakov ZŠ v online prostredí. Do súťaže sa zapojilo 105 detí z 5 základných škôl v meste Svidník. Tento projekt, ktorý realizuje Linka detskej istoty pri Slovenskom výbore UNICEF v spolupráci so slovenskými knižnicami vznikol v roku 2008. Cieľom tohto projektu je zapojenie čo najväčšieho počtu detí do čítania, pretože čítanie poskytuje nielen priestor pre vlastnú fantáziu a predstavivosť, ale učí rozlišovať medzi dobrom a zlom, vzbudzuje emócie a prehlbuje vnímavosť.

SVETOVÝ DEŇ POÉZIE - on-line prezentácia. Každoročne, od roku 1990, si 21. marca pripomíname Svetový deň poézie. Každý, kto má poéziu rád, vie veľmi presne, načo nám v živote je, aj čo nám dáva. Dáva nám trochu krásy, vzletnosti, obrazov, hry so slovom, ale aj nové impulzy do života. V tejto prezentácii nájdete 6 básní našich regionálnych poetiek.

Nadežda Mičáková

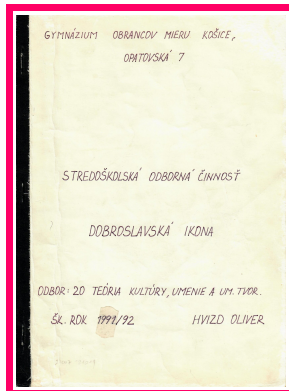
Oddelenie ako ho (ne)poznáte

V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný poddukliansky región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

ŠTUDENSKÉ VYSOKOŠKOLSKÉ PRÁCE

Stredoškolské odborné práce, seminárne, ročníkové a bakalárske práce

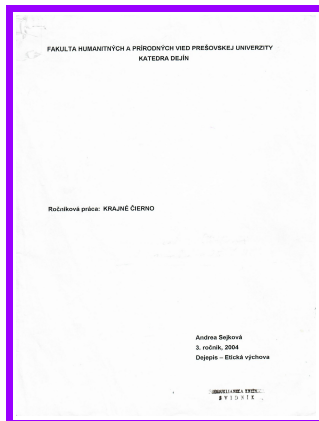
V predchádzajúcich číslach nášho časopisu sme cyklicky predstavovali rôzne typy regionálnych dokumentov, ktoré sa nachádzajú v oddelení bibliografie a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice (PK) vo Svidníku, či už to boli knihy, zborníky, periodiká, fotografie alebo pohľadnice. K ďalším typom regionálnych dokumentov, ktoré naše oddelenie získava, zhromažďuje, eviduje, archivuje a poskytuje používateľom knižnice, patria **seminárne, ročníkové, bakalárske a diplomové práce**, čiastočne aj **stredoškolské odborné práce**. Z regionálneho, tematického a obsahového hľadiska tieto práce rovnako patria k vzácnym dokumentačno-informačným zdrojom poznatkov o regióne Svidník. V predstavovaní tohto typu dokumentov sa zameriame na témy a názvy prác, ktoré sa v oddelení nachádzajú, neuvádzame mená ich autorov.

Každý študent študujúci na vysokej škole sa nezaobíde bez knižnice, ba priam je nevyhnutné, aby mu knižnica bola nápomocná pri poskytovaní literatúry v jeho štúdiu. Aby študenti vedeli samostatne pracovať s literatúrou a vzdelávať sa v študijnom odbore, ktorý si zvolili, aby obohacovali svoj vedomostný obzor v danom odbore, často ich úlohou je spracovávať tematické seminárne a ročníkové práce z určitého odboru. Samozrejme, že záverečnou výslednicou každého vysokoškolského štúdia je popri záverečných skúškach napísanie a obhájenie bakalárskej či diplomovej práce. A tu opäť do tohto procesu vstupujú knižnice. Aj Podduklianska knižnica vo Svidníku, oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, poskytuje študentom regionálne informácie pri písaní už spomínaných prác. Ide najmä o práce s regionálnym obsahom, teda práce na regionálnu tému. Častokrát spoločnou diskusiou medzi bibliografom - regionalistom a študentom odbornou radou a konzultáciou spoločne prispejeme k načrtnutiu štruktúry a obsahu ich

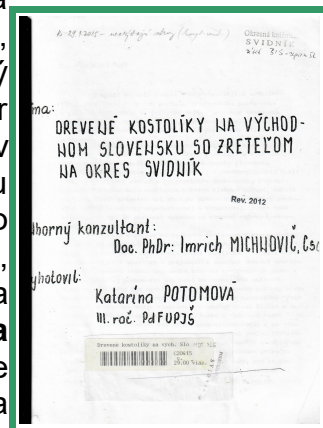

práce. Pomáhame a pomohli sme mnohým študentom z nášho regiónu i mimo nášho regiónu v tejto ich činnosti. Sme veľmi radi, ak témou ich prác je náš región, lebo študenti tak môžu využiť regionálny knižničný fond PK, ktorý je z typologického a tematického hľadiska veľmi rôznorodý a širokospektrálny, a preto je z čoho čerpať informačné údaje. Čo je však pre nás veľmi potešujúce, je fakt, že viacerí študenti nám z vďaky za našu pomoc, za poskytnutie literatúry, svoje práce darujú do nášho regionálneho knižničného fondu, čím ho typologicky a obsahovo obohatia. Bakalárske a diplomové práce v našej knižnici nie sú určené k absenčnému požičiavaniu, teda požičiavaniu domov, je však možné, aby si čitateľ ich prezenčne v knižnici pozrel, inšpiroval sa, najmä však použitá literatúra v každej bakalárskej a diplomovej práci je veľkým prínosom pre ďalších študentov, ktorí sa

touto literatúrou môžu inšpirovať pri písaní svojich prác. Témy regionálnych prác študentov sú rôznorodé, a pre nás sú prínosom aj z iného hľadiska, sú pre nás akýmsi malým prieskumom a poznatkom, či dokážeme naplniť svojim knižničným fondom ich požiadavky, ale aj otázkou, akú regionálnu literatúru je potrebné do knižnice získať, na akú regionálnu tému máme nedostatok literatúry a pod.

V roku 1992 sme získali do nášho knižničného fondu **stredoškolskú odbornú prácu** pod názvom **Dobroslavská ikona**, len jej ošúchanosť svedčí o tom, že čitatelia si ju v knižnici častokrát prezenčne preštudovali. Autor tejto práce, Košičan, vtedy stredoškólák, ju napísal autenticky, priamo z obce Dobroslava, ktorú vtedy pre ten účel pravidelne navštevoval, kde mal na dosah aj exteriér a interiér tamojšieho gréckokatolíckeho Chrámu sv. Paraskevvy, práca je doplnená autorovými perokresbami z okolia chrámu. Prínosom do nášho regionálneho knižničného fondu bola aj **seminárna práca Súpis archeologických lokalít a nálezov v okrese Svidník**, ktorú sme získali v r. 1996, jej autorom bol Svidničan, vysokoškolský študent 2. ročníka UPJŠ, Filozofická fakulta, Katedra dejín archívnictva v Prešove. Táto práca, ktorá mala 14 strán, vzbudila mimoriadny ohlas u väčšiny čitateľov, keďže dovtedy taký súpis v okrese nebol spracovaný. Po skončení vysokej školy autor publikoval niekoľko štúdií a článkov v regionálnych periodikách a v celoslovenských odborných periodikách, vydal aj publikáciu týkajúcu sa osídlenia okresu Svidník a jeho okolia, spojeného s archeologickými lokalitami a náleziskami. Študentka zo Stročina, ktorá študovala na Pedagogickej fakulte UPJŠ v Prešove, darovala do knižnice **ročníkovú prácu** pod názvom **Drevené kostolíky na východnom Slovensku so zreteľom na okres Svidník**. Zdroje pre napísanie tejto práce čerpala z knižničného fondu oddelenia bibliografie a regionálnej literatúry. V práci autorka popísala ikony a ikonostasy v drevených gréckokatolíckych chrámoch v okrese Svidník a na východnom Slovensku, pričom informácie čerpala zo vzácnych publikácií, zborníkov, monografií, ktoré boli k tejto téme vydané asi do roku 1989. Odborným konzultantom jej práce bol známy historik a pedagóg, doc. PhDr. Imrich Michnovič, CSc. V r. 2004 sme do PK získali **ročníkovú prácu** pod názvom **Krajné Čierno**, ktorej autorkou je Svidničanka, ktorá vtedy študovala na Prešovskej univerzite v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, Katedra dejín. Literatúru pre napísanie práce čerpala z regionálneho fondu PK, pričom popri publikáciách v značnej miere využila aj články uverejnené v regionálnych a celoslovenských periodikách na uvedenú tému. Ročníková práca a použitá literatúra v nej je prínosom pre poznanie dejín a súčasnosti obce. Do regionálneho knižničného fondu sa nám podarilo získať aj niekoľko **bakalárskych prác** s regionálnou tematikou.

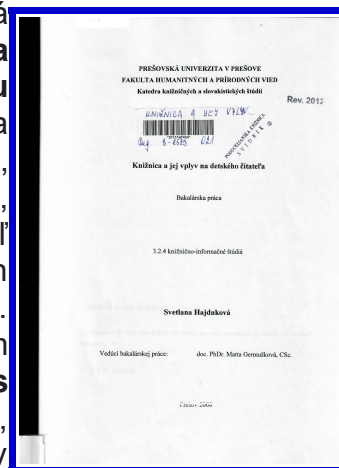
Bakalárska práca, ako ju uvádza slovenská Wikipédia, je záverečná vedecko-kvalifikačná

písomná práca bakalárskeho študijného programu. Jej obhajoba je súčasťou štátnej skúšky. Rozsah bakalárskej práce na Slovensku je spravidla v rozmedzí 25 – 50 normostrán. Toľko Wikipédia. Dodávame, že je popri obhajobe štátnych skúšok výsledkom získania prvého stupňa vysokoškolského vzdelania (Bc.). V r. 2008 do nášho fondu pribudla **bakalárska práca** pod názvom **Marketing v neziskových organizáciách**, v ktorej je o. i. detailne rozpracovaný marketing neziskovej organizácie Drevené chrámy pod Duklou. Autorka tejto práce je Svidničanka, študovala na Ekonomickej univerzite v Bratislave, Podnikovohospodárska fakulta v Košiciach, Pedagogické pracovisko Michalovce.

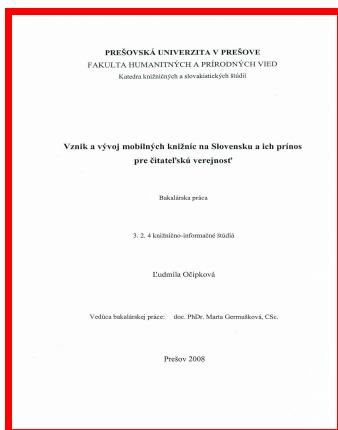

V roku 2008 sme získali aj dve bakalárske práce, ktoré sa obsahovo týkajú knihovníctva a knižníc, ich autorkami sú pracovníčky PK, ktoré študovali na Prešovskej univerzite v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, Katedra knižničných a slovanských štúdií. Prvá práca má názov **Knižnica a jej vplyv na detského čitateľa**. Autorka **bakalárskou prácou** obsahovo výrazne prispela

k získaniu poznatkov o práci s detským čitateľom v knižnici, o obdobiach vývinu dieťaťa a vplyve knižnice na jeho vývoj, o čítaní a jeho vplyve na dieťa a tiež aký je detský čitateľ v podmienkach PK. Práca má bohatý zoznam bibliografických odkazov, čo zvyšuje jej obsahovo-dokumentačný význam. Rovnako obohacujúca je aj druhá **bakalárska práca** pod názvom **Vznik a vývoj mobilných knižníc na Slovensku a ich prínos pre čitateľskú verejnosť**. Pre verejné knižnice, osobitne pre PK, je táto práca nielen výrazným prínosom, ale je pre knihovníkov

novinkou, keďže sa týka nového typu poskytovania knižničných služieb v regióne Svidník formou bibliobusov – mobilných knižníc. Podduklianska knižnica je jedinou knižnicou na Slovensku, ktorá poskytuje knižničné služby prostredníctvom bibliobusu v rámci holandsko-slovenského projektu BIBLIOBUSY, ktorý realizuje od roku 1993. V práci autorka širokospektrálne rozoberá históriu mobilných knižníc - bibliobusov vo svete, na Slovensku a ich prínos pre čitateľskú verejnosť. Výrazným prínosom práce je bohatý zoznam bibliografických odkazov.

V ďalšom čísle nášho časopisu vám predstavíme ďalšie bakalárske práce z regionálneho knižničného fondu PK. Všetky spomínané práce sú z hľadiska poznávania nášho regiónu

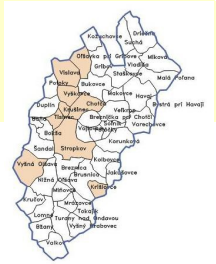
vzácné, svedčia o tom, že študenti veľmi radi siahajú po regionálnych témach, ktoré sa týkajú nášho okresu. Radi ho študujú a poznávajú, čo svedčí aj o ich lokálpatriotistickom čítení a hrdosti na svoj región.

Pokračovanie v ďalšom čísle

Emília Kudlová

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Andrej Duleba

pedagóg, zberateľ folklóru a ústnej slovesnosti, etnograf, kultúrno-osvetový pracovník

Svidniku, Svidniku
lem ty rosni, o Bože daj!
My tebe Svidniku ľubim,
to dobre znaj.

My z rujin t'a zňali,
v pisňach tebe ospivali,
od roku do roku,
vse na festivali.

Úryvok z básne Andreja Dulebu Svidniku mij

Ak sa človek zamiluje do folklóru, táto láska ho neopustí a sprevádza ho celým jeho životom. Inšpiráciou pre vzťah k tomuto umeniu môžu byť rodičia, štúdium, kamaráti, učitelia, kolegovia v práci, folklórne podujatia, ba aj celá spoločnosť. A taká láska k folklóru bola predurčená už v detskom veku Andrejovi Dulebovi. V dospelosti prelínala sa s jeho pedagogickou, hudobnou, zberateľskou, výskumnou a kultúrno - osvetovou činnosťou.

Andrej Duleba sa narodil 10.12.1919 v obci Beňadikovce, okr. Svidník, v rodine roľníka. Už v útlom veku sa započúval do krásnych textov a melódii piesní, ktoré si pri práci spievali jeho rodičia. Ľudová pieseň ho očarila natoľko, že jej ostal verný po celý svoj život. Po ukončení

základnej školy v štúdiu pokračoval v Gréckokatolíckom učiteľskom seminári v Prešove, kde sa stal aktívnym členom študentského miešaného zboru a sláčikového orchestra. K hudbe ho priviedli aj stredoškolskí profesori hudobnej výchovy a spevu E. Husár a E. Palová. Dali mu základy hudobnej výchovy a naučili ho hrať na husliach. Husle boli jeho vášňou, s nimi sa do konca života nerozlúčil. Po skončení učiteľského seminára ešte v roku 1955 externe ukončil Pedagogickú fakultu Slovenskej univerzity v Prešove s vysokoškolskou kvalifikáciou – promováný pedagóg. V r. 1958 na krajskom školení pre dirigentov získal kvalifikáciu dirigenta pre spevácke súbory. Ako učiteľ pôsobil v obciach:

Miklušovce (1942-1943-riadiateľ školy), okr. Prešov, Sečovce (1943-45), okr. Trebišov, Beňadikovce (1945-1947), Šarišský Štiavnik (1950-1953), Remeniny (1953-1956), okr. Vranov nad Topľou. V rokoch 1947-1950 a 1956-1980, teda 26 rokov, až do odchodu do dôchodku v r. 1980, pôsobil vo Svidníku. Všade, kde pôsobil ako pedagóg, zakladal

školské súbory, či už to boli dramatické, spevácke alebo spevácko-tanečné. S týmito súbormi vystupoval na rozličných festivaloch, okresných slávnostiach a iných kultúrno-spoločenských podujatiach. Taktiež v obciach, kde pôsobil, viedol kroniky. Určité obdobie písal aj školskú kroniku Gymnázia DH vo Svidníku, kroniku včelárstva v okrese, viedol aj kroniku rodnej obce Beňadikovce.

Najplodnejším obdobím jeho pedagogickej, metodickej, kultúrno-osvetovej, zberateľskej a výskumnej činnosti bolo jeho pôsobenie vo

Svidníku. Na vtedajšej Základnej škole (dnes ZŠ Komenského) vo Svidníku učil o. i. zemepis, hudobnú výchovu, u žiakov si vyslúžil milé pomenovanie Sonečko (Slniečko), lebo vždy sa tešil nielen peknému slnečnému počasiu, ale toto pomyselné "slniečo" vlieval do svojich žiakov, aby im dal čím viac vedomostí. Obdobie pôsobenia A. Dulebu je úzko spojené so súborom MAKOVICA, ktorý vznikol vo Svidníku v r. 1956. Súbor v roku 1963 zanikol. Jeho činnosť bola obnovená v r. 1965 pri ZŠ Svidník, bol to hudobno-spevácko-tanečný súbor Makovica, Andrej Duleba sa stal jeho umeleckým vedúcim. Členmi súboru sa stali vtedy učitelia a zamestnanci školy. Pre súbor napísal niekoľko literárno-hudobných a folklórnych scenárov (montáží), ktoré sa týkali ľudových zvykov, ako napr. **Velykodni hry – Hoja, d'und'a, hoja** (Veľkonočné hry – Hoja, d'und'a, hoja), svadobné zvyky **Vyt'ta vinkiv** (Vitie vienov), **Čepčeňa – znimaňňa party** (Čepčenie – snímanie party), ale aj **Lyrické piesne na kozácke motívy** a ďalšie. So svojimi programami vystupoval na svidníckom festivale. Je treba poznamenať, že vtedy súbor Makovica mal takmer 120 členov. Pri príležitosti 50. výročia vzniku Československej republiky vystúpil súbor na svidníckom festivale s jubilejným a náročným programom pod

názvom **Naše pivstolitt'a** (Naše polstoročie). Súbor týmto programom zožal obrovský úspech a uznanie. Andrej Duleba založil aj ďalšie hudobno-spevácke súbory a kolektívy, pri Strednej všeobecno-vzdelávacej škole (terajšie gymnázium) to bol dievčenský spevácky súbor, žiacke súbory pri ZŠ vo Svidníku, ženská spevácka skupina v Lodomirovej, folklórna skupina Verlyšanka (Orlíčanka) vo Vyšnom Orlíka, súbor pri okresnej organizácii Jednota vo Svidníku. Aby sa vnášali do činnosti folklórnych súborov tradičné prvky folklóru, bolo potrebné zbierať piesne, tance, zapisovať zvyky a tradície, aby ich bolo možné umelecky spracovať, robiť scenáre a účinkovať na scénach festivalov a rôznych kultúrnych podujatí.

Okrem zakladanie folklórnych súborov významná bola aj jeho publikačná činnosť. Je autorom školských učebníc **Hudobná výchova pre 6. ročník ZŠ** a **Metodika hudobnej výchovy pre**

6. ročník ZŠ. V r. 1976 vydal zbierku ľudových piesní **Jak sy zaspivame, daleko nas čuty**

(Keď si zaspievame, ďaleko nás počuť) a publikáciu **Dytjači pisni** (Detské piesne). Významná je aj jeho zberateľská činnosť ľudových piesní, zbieral a zapisoval ich od obyvateľov rusínskych obcí východného Slovenska. Zapisoval a venoval sa všetkým typom ľudových piesní, či už to boli regrútske, vystahovalecké, historické, ľúbostné, svadobné, vojenské, detské, uspávanky, lyrické, humorné alebo to boli piesne baladické a ďalšie. Tieto piesne vyšli knižne v r. 1978 pod názvom **Ukrajins'ki narodni pisni Schidnoji Slovaččyny, tom 3** (Ukrajinské ľudové piesne východného Slovenska, zv. 3). Rovnako zapisoval ľudovú poéziu a prózu, ale aj ľudové zvyky. Mnohé z nich boli publikované v ukrajinských periodikách na Slovensku, a to v Novom žytji a v mesačníku Družno vpered, v Narodnomu kalendari, v Repertuarnomu zbirnyku, v Narodnych novynkach, ale aj v okresných novinách Dukla a Podduklianske novinky. Na stránkach Podduklianskych noviniek napr. v r. 2003-2004 uvádzal cyklus krátkej ľudovej prózy latinkou v rusínskom nárečí v rubrike **Z ľudovej slovesnosti** a ľudové zvyky v rubrike **Z hlbín času**, ktoré sa tematicky týkali ľudových zvykov a tradícií Rusínov počas celého roka, teda od jari do zimy, od fašiangov, Hromníc, Na Petra a Pavla, jarné, letné a jesenné práce na poli, vianočných tradícií spojených s koledami z okolia Makovice, ale aj včelárskeho folklóru, keďže sám bol včelárom. Jeho baladické piesne boli publikované v samostatnej prílohe novín Nove žyttja č. 52/1965. Makovické balady boli publikované v č. 51/1966. Zápisy ľudových piesní a vlastné piesne boli publikované v **Repertuarnomu zbirnyku** č. 2/1968, č. 3/1968, č. 4/1970, č. 3/1971, č. 4/1973 a č. 4/1989. Napísal desiatky melódií na texty V. Grendžu-Donského, Marijky Pidhirjanky, Fedora Lazoríka, ale

aj na vlastné texty piesní. Publikoval aj vo Vedeckom zborníku Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku, napr. v č. 21 v roku 1998 (s. 452-457) spracoval štúdiu Pisni-balady jak holovnyj atribut fol'klorystyky Oresta Ziilyns'koho (Baladické piesne ako hlavná oblasť folkloristiky Oresta Zilynského). V pedagogickom zborníku **Z mynuloho i súčasnoho Ukrajinciv Čechoslovaččyny : pedahohičnyj zbirnyk 3** (Z minulosti a súčasnosti Ukrajincov Československa: pedagogický zborník 3), ktorý vyšiel v r. 1993, uverejnil krátku štúdiu na tému Z kul'turnych tradycij Ščavnyka (Z kultúrnych tradícií Ščavnyka, myslí sa dnešný Šarišský Štiavnik, pozn. autorky). Autorov profil spojený s rozhovorom bol spracovaný v Repertuarnomu zbirnyku č. 4/1989 pri príležitosti 70. výročia jeho narodenia (článok pod názvom Z biohafiji Andrija Duleby a Na slovečko, juviljare, s. 6-9). V r. 1952 sa zoznámil s Orestom Zilinským, významným literárnym vedcom a folkloristom, vznikla medzi nimi tvorivá

spolupráca, ktorá sa týkala zápisu ľudových piesní a balád. Zoznámil sa aj s Ivanom Paňkevychom, významným pedagógom, jazykovedcom, literárnym historikom a profesorom Karlovej univerzity v Prahe, s ktorým sa zúčastnil jednodňovej expedície v okolí Svidníka. V roku 2000 pri príležitosti 55. výročia oslobodenia mesta Svidník získal Andrej Duleba

Cenu primátora mesta Svidník za dlhoročnú prácu v oblasti pedagogiky a etnografie. Široký folklórny diapazón, ktorému sa venoval Andrej Duleba, zaraďuje ho medzi významné osobnosti v oblasti folkloristiky a etnografie. Pre terajšie i budúce generácie zanechal vzácne poznatky z ľudovej klenotnice folklóru Rusínov -Ukrajincov na Slovensku. Miloval svoju rodnú obec Beňadikovce, Svidník s jeho tradičným festivalom a ľudí v ňom, ale rovnako kraj pod Duklou, ktorý mu bol nadovšetko milý. Ako pedagóg vychoval a vštepil vedomosti stovkám žiakov. Spolu s manželkou Melániou vychovali tri deti, dve dcéry a jedného syna. Zomrel 10.1.2009 vo Svidníku, kde je aj pochovaný. Je to ďalšia významná regionálna osobnosť okresu Svidník, na ktorú sme patrične hrdí, je to aj dôkaz toho, že aj malé mesto, akým je Svidník, má veľké a významné osobnosti.

Emília Kudlová

У БОГАЦЬКИХ ДІВОЧОК
Слова народні Музика А. Дулеби

У бо-га-цьких ді-во-чок, — у бо-га-цьких ді-во-чок,
ді-во-чок, по два-на-цет со-ро-чок, со-ро-чок. —

У богацьких дівочок, дівочок,
По двацать сорочок, сорочок.

А у мене єдинка, єдинка,
Кожний день є біленька, біленька.

Вечур собі помочу, помочу,
Опівночі полочу, полочу.

А рано облечуся, облечуся,
Придуть хлопці сміються, сміються.

У богачів дівочки, дівочки,
У богачів дівочки, дівочки,
Такі собі як стручки, як стручки.

Они тлусти і красні,
Они тлусти і красні,
Ідят галушки масні, барз масні.

Ми бідні лем варянку,
Ми бідні лем варянку, варянку,
Кеселицю й мачанку, й мачанку.

Та ми зато здорови,
Та ми зато здорови, здорови,
Не болять нас голови, голови.

39

Použitá literatúra:

Hudák, Michal – Hošáková, Helena: História Svidníka vo fotografiách Mgr. Michala Hudáka 1355-2014/Michal Hudak, Helena Hošáková.- 1. vyd.- Prešov : Kušnír, 2014.- 312 s.- ISBN 978-80-89404-27-8

Izsófová, Daša: Z histórie a súčasnosti obce Beňadikovce/Daša Izsófová.- 1. vyd.- Beňadikovce : Obecný úrad, 2014.- 117 s.- ISBN 978-80-971702-5-7

Krajeznavčyj slovnyk rusyniv-ukrajinciv : Prjaševščyna.- 1. vyd.- Prešov : Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky, 1999.- 496 s.- ISBN 80-85137-15-1

Varchol, Jozef: Makovyce myla... : k nedožitým 90. narodeninám Andreja Dulebu. In: Dukla. ISSN 1335-6798, 2009, roč. XXXI, č. 50, s. 14

Z biohrajji Andrija Duleby : na slovečko, juviljare- In: Repertuarnyj zbirnyk.- Č. 4 (1989), s. 6-9.

Z pera našich čitateľov

Napísali ste nám...

Juraj Bača

*** 13.05.1932, Kečkovce - † 25.01.2021, Prešov**

Po ťažkej a dlhej chorobe zomrel v Prešove pedagóg, spisovateľ, literárny vedec, jeden z významných predstaviteľov kultúrno-národnostného života Ukrajincov na Slovensku profesor, PhDr. Juraj Bača, CSc.

Študoval na Vysokej hospodárskej škole v Prešove, v rokoch 1951-1952 učil na gymnáziu vo Svidníku. Po skončení štúdia na Pedagogickej fakulte v Prešove (1954) a Filozofickej fakulte UK v Bratislave (1956) pôsobil na katedre ukrajinského jazyka a literatúry FF UPJŠ v Prešove (1960-1971). Juraj Bača je autorom monografií Literárne hnutie na Zakarpatsku v polovici 19. stor. („Literaturnyj ruch na Zakarpatti seredyny 19 st.“, Prešov, 1961); Ukrajinská literatúra Zakarpatska v druhej polovici 19. stor. („Ukrajinska literatura Zakarpatt'a drugoji polovyny 19 st.“ v spoluautorstve s H. Rudlovčákovou, 1964); Za ukrajinskej kultúry v Česko- a proti – o podmienkach rozvoja ukrajinskoj kultúry v Česko- Slovaččyni pisľa 1945 roku“, 1990); a odpovede o kultúrnom živote Ukrajincov Československa („Čomu, koly i jak? – zapytaňna ta vidpovidi pro kul'turne žyťťa ukrajinciv Čechoslovaččyny“, Prešov, 1967; Kyjiv, 1992, spoluautori A. Kováč, M. Štec); Cesta Alexandra Duchnoviča (v knihe Neznámy A. Duchnovič, „Neznajomyj O. Duchovyč“, 1993); zbierky poviedok Závidím tvojej materi („A materi tvojj zavydžu“, 1991); románu o A. Duchnovičovi Oleksa („Oleksa“, Kyjiv, 1993); dokumentárnej a inej prózy Listy samému sebe („Lysty samomu sobi“, Prešov, 1997); zbierky poézii Na rukopisných právach („Na pravach rokopysu“, Paríž – L'vov – Zwickau, 2002); kníh vybratých statí Dobryj deň Ukrajino! („Dobryj deň, Ukrajino!“, Prešov, 2002). V Užhorode vyšli jeho Vybrané diela („Vybrani tvory“, 2006, 2008 a 2014).

Za svoju činnosť, zvlášť za prenášanie cez hranicu a šírenie prác Ivana Džjubu Internacionalizmus alebo rusifikácia? („Internacionalizm čy rusifikacija?") bol odsúdený a uväznený (1973-1974) a na dvadsať rokov vylúčený zo spoločenského života.

Vičnaja jomu pamjat'!

-mi-, n., „Nove žyťťa“, Prešov, 12.02.2021, č. 3, s. 4

Knižné novinky

2021

Publikácie uverejnené v tomto čísle časopisu boli zakúpené do Podduklianskej knižnice vo Svidníku s finančnou podporou Fondu na podporu umenia

HILL, James
Marvel : Myty a legendy. - Bratislava : Fragment
2021. - 215 s.

Spoznajte rozprávkové mýty a epické legendy obrovského a živého Marvel vesmíru. Navštívte úsvit času a staňte sa svedkami zrodenia Nebešťanov a ich bojovných stvorení, Eternalov a Deviantov. Objavte panteóny Thora, Asgardanov a ich olympských rivalov. Žasnite nad tajomným pôvodom Doctora Strangea, Najvyššieho čarodejníka. Uzrite nových a starovekých bohov Wakandy a Black Panthera. Oslávte vzostup Atlantídy a jej kráľovského ochrancu Namora, Sub-Marinera.

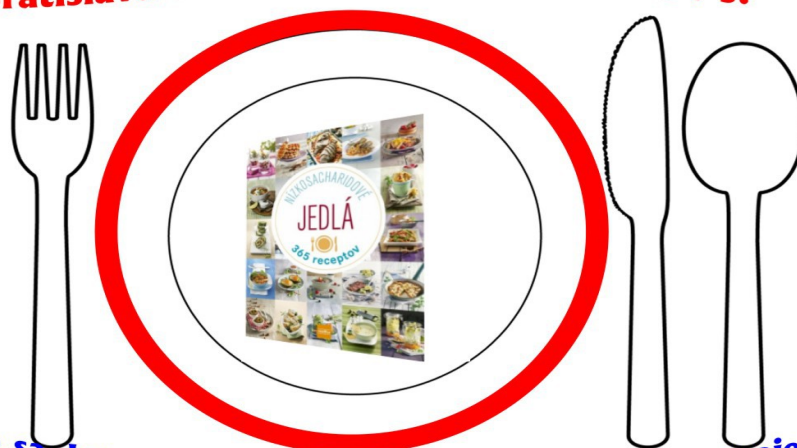
KINNEY, Jeff
Denník odvážneho bojka 15. Dolu vodou . -
Bratislava : Ikar - Stonožka, 2021. - 217 s.

Pätnáste pokračovanie mimoriadne úspešnej série Denník odvážneho bojka prináša nové dobrodružstvá a trampoty školáka Grega Heffleyho. Greg Heffley aj s celou rodinou nasadne do karavanu a vydá sa na výpravu za dobrodružstvom. Nič však nejde podľa plánu a napokon sa ocitnú v autokempingu, ktorý má od letného raja dost' ďaleko. Môže sa ešte niečo pokaziť? Samozrejme! Spustí sa lejak a hladina potoka stúpa... Podarí sa Heffleyovcom zachrániť prázdninový výlet, alebo už všetko pôjde len dolu vodou? A čo odkazuje autor obľúbeného hrdinu Jeff Kinney svojim čitateľom?

NÍZKOSACHARIDOVÉ JEDLÁ 365 receptov.
Bratislava : Ikar, Príroda 2021. - 304 s.

Chcete sa dobre najesť a zároveň urobiť niečo pre svoje zdravie? Natankovať energiu a popritom dosiahnuť a udržať si svoju vytúženú hmotnosť? Nízkosacharidové recepty vám to umožnia! Či už hlavné jedlá, polievky, snacky, šaláty, nápady na raňajky, dezerty alebo pečivo: V tejto knihe nájdete vhodné recepty na každý deň. Odštartujte ráno chrumkavými orechovými müsli alebo lahodnou bielkovinovou omeletou. Cez obed v kancelárii vás zláka kurací šalát na thajský spôsob v poháríku alebo karfiolovo-kokosové karí. Deň môžete ukončiť zeleninovými niťovkami s lososom a sladkému mangovo-tvarohovému trifle neodolajú ani najväčší maškrtníci.

RIMMEROVÁ, Kelly
Kým ťa nechám odísť. - Bratislava : Ikar 2021. - 398 s.

Ako deti si Lexie a Annie boli veľmi blízke. Spojila ich smrť milovaného otca a neskôr matkina neschopnosť porozumieť im. Spoločne odolávali búrkam života v nežičlivom prostredí náboženskej sekty, kam ich priviedla matka s novým partnerom. Staršia Lexie po dovŕšení šesnástich rokov utečie z domu. Annie vzdoruje sama, svoje najhlbšie tajomstvá a obavy zveruje len denníku v koženom obale. Ako dospelé ženy by Lexie a Annie nemohli byť odlišnejšie. Lexie je úspešná lekárka, šťastne zasnúbená so skvelým človekom. Annie je drogová závislá, zlodejka, klamárka, bez prostriedkov – a je tehotná. Po dvoch rokoch mlčania opäť poprosí sestru o pomoc. Jej novonarodenému dieťaťu hrozí, že ho umiestnia do pestúnskej rodiny. Lexie sa maličkovej netere ujme pod podmienkou, že sestra podstúpi odvykaciu liečbu, ktorú jej nariadil súd. Zvládnu sestry ťažkú životnú skúšku? Ak nie, ako Annie prežije, ak stratí to jediné, kvôli čomu sa jej oplatí žiť?

Knihovnícke všeličo

Kniha, knižnica, ľudia okolo kníh a knihovníci patria už po stáročia neodmysliteľne k sebe. A o tom bude aj nová rubrika v našom časopise, v ktorej budeme uverejňovať zaujímavosti, postrehy, informácie, tipy, inšpirácie, rozhovory, kuriozity z domova a zo sveta, tykajúce sa pisaného slova, sveta kníh, knižníc a ľudí spojených s nimi. A keďže tento proces poznávania nikdy nekončí, aj kúzlo poznávania trvá a naďalej láka...

Viete, že?

Anasoft litera je slovenská literárna cena, ktorú od roku 2006 organizuje občianske združenie ars_litera, udeľuje sa raz ročne za najlepšie pôvodné slovenské prozaické diela autorov, ktorí sú občanmi Slovenskej republiky a ich prózy sú knižne vydané v predchádzajúcom kalendárnom roku. Autor alebo autorka najlepšej knihy získa odmenu 10 000 €. Výsadou ceny Anasoft litera je predovšetkým automatická nominácia všetkých slovenských prozaických titulov a každoročná zmena poroty. V tomto roku odborná porota vybrala spomedzi 165

kníh a 10. marca vyhlásila vo vysielaní Rádia Devín **naj 10-tku Anasoft litera 2021**. Nominované tituly nájdete aj v našom knižničnom fonde:

Lukáš Cabala: Satori v Trenčíne
Etela Farkašová: Záchrana sveta podľa G.
Ivana Gibová: Eklektik Bastard
Barbora Hrínová: Jednorožce
Jana Juráňová: Naničhodnica
Laco Kerata: Na okraji mojej hory
Richard Pupala: Ženy aj muži, zvieratá
Veronika Šikulová: Tremolo ostinato
Zuzana Šmatláková: Nič sa nestalo
Alta Vášová: Odlety

Hádám niet čitateľa, ktorý by si neoblúbil legendárnu postavku vojaka Švejka zo slávneho humoristicko-satirického románu českého spisovateľa **Jaroslava Haška Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války**, ktorý tohto roku oslavuje storočnicu. Román ilustroval Josef Lada a bol preložený do 58 jazykov, niekoľkokrát sfilmovaný aj zdramatizovaný. Nezabudnuteľnú rolu vojaka Švejka stvárnil napr. český herec Rudolf Hrušínský. Aj napriek tomu, že Švejk je iba knižná postavička, má napr. v Humennom od 6. októbra 2000 na železničnej stanici svoju sochu s dobromyseľným úsmevom a neodmysliteľnou fajkou pri studni. Aj v Medzilaborciach sa môžu od 25. augusta 2018 pýšiť sochou vojaka Švejka na veľkej železničnej stanici.

ČITATEĽ – TVOR ZLOŽITÝ?!

„Stratený je deň nášho života,
keď sme sa nezasmiali“

S. Chamfort

Čitateľ je živý tvor, zvyčajne homo sapiens (človek rozumný), ktorý príde do knižnice aspoň raz do roka. Do knižnice chodí najčastejšie preto, aby využíval jej služby. Z hľadiska profesionálneho záujmu je knihovník priamo nadšený jeho príchodom, čo prejaví minimálne radostným úsmevom. Čitateľ, zaskočený takým milým prijatím, sa v knižnici začne cítiť ako doma a časom jeho sebavedomie môže stúpnuť natoľko, že sa cíti neobmedzeným pánom knižnice. Tak vzniká temer hamletovská otázka: má knihovník obsluhovať, alebo posluhovať? Odpoveď na túto závažnú otázku si vyžadovala podrobnejšiu analýzu čitateľského zázemia. Jej výsledkom je nasledujúca **typológia čitateľov s humorným nadhľadom**, usporiadaná abecedne. Pre ilustráciu pri charakteristike jednotlivých typov uvádzame krátke príklady z praxe.

ČITATEĽ AROGANTNÝ sa vyskytuje v knižniciach, podobne ako v bežnom živote, dosť často. Charakterizuje ho nevyberaný slovník, ktorý zatriktívňuje zvýšenou intonáciou. Nápadným vystupovaním vzbudzuje zaslúžený záujem nielen knihovníckej, ale aj čitateľskej verejnosti. Vyberanými spôsobmi si vynucuje uspokojovanie aj najnemožnejších požiadaviek. V pokročilejšom štádiu arogancie prechádza tento typ až do agresivity, ktorá sa prejavuje nielen zvýšenou intenzitou hlasového fondu, ale aj svalovej energie. V zriedkavých prípadoch sa môže prejaviť aj telesnou inzultáciou knihovníka resp. prítomných čitateľov.

Príklad:

Knihovníčka: Žiaľ, knihu, ktorú potrebujete, je momentálne vypožičaná.

Čitateľ arogantný: Načo tu potom sedíte, keď nemáte, čo potrebujem?

V takomto prípade sa knihovníčka zachová podľa pravidiel boxu: uhne a útok smeruje do prázdna – teda – s úsmevom na tvári odpovie, že okrem iného tu sedí aj preto, aby mu tú požičanú knihu zarezervovala.

ČITATEĽ EGOISTA je typ čitateľa, ktorý by nemal zásadnú námietku proti tomu, aby knižničný fond, resp. jeho časť slúžil výlučne jemu. Preto si dĺžku výpožičnej doby a výpožičného času prispôsobuje podľa vlastnej potreby.

Príklad:

Knihovníčka: Dovoľujem si vás upozorniť, že výpožičná doba, na ktorú ste si knihy požičali, už uplynula. Čakajú na ne ďalší čitateľa.

Čitateľ egoista: Mňa vaši čitateľa nezaujímajú. Ja tie knihy potrebujem a vám môže byť jedno, kto tie knihy má požičané.

Knihovníčka: Z vášho hľadiska máte pravdu lenže... a knihovníčka urobí s čitateľom malú exkurziu do oblasti etiky.

pokračovanie v ďalšom čísle

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda : Humorne o knihách, knižniciach a ľudoch okolo kníh. Svidník : Okresná knižnica Svidník, 1993. 35 s. ISBN 80-85147-11-4 .- Poznámka: ilustrácie Ján Halčík

Rozprávkové knižnice z rôznych kútov sveta

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

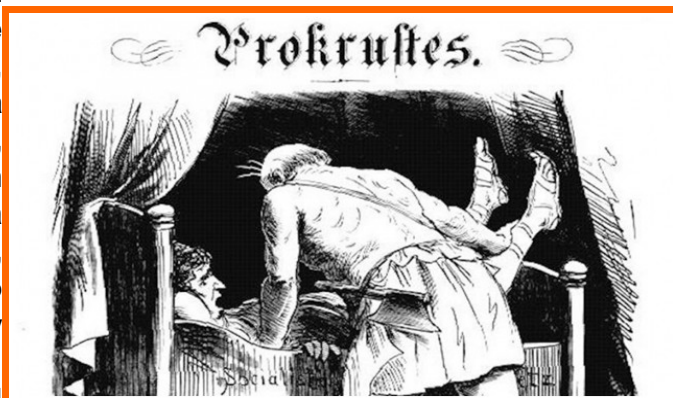
POTEMKINOVSKÉ DEDINY

Potemkinovské dediny. Podľa ruského štátnika, obľúbenca Kataríny II. Oslobodil južné Rusko z tatarskej nadvlády a vybudoval čiernomorské loďstvo. V snahe zveličiť svoje kolonizačné úspechy na novo získaných územiach ukazoval cárovne pri inšpekčnej ceste na obzore kulisy domnelých nových dedín. **Potemkinovské dediny – falšovanie skutočnosti na vyvolanie lepšieho dojmu, ako je to oprávnené, predstieranie lepšieho stavu, aký je v skutočnosti.**

PROKRUSTOVO LÔŽKO

Prokrustovo lôžko. Prokrustes – prezývka zvrhlého lupiča, ktorého zabil aténsky hrdina Teseus. Vlastným menom sa volal Damastes a žil v Atike. Číhal na povesť, zašiel za nimi a do svojho príbytku. Tam ich potom donútil, aby si ľahli na nohy prečnievali, keď nedosahovali po ohľadu na kosti a kíby (preto tiež prezývka **Napínač**). Keď vlákal

menom sa volal v údolí rieky Kefisu. a keď ich zazrel, zdvorilo ich pozval aby si odpočinuli. prehovoril alebo jeho lôžko. Keď im odsekol im ich, a okraj lôžka, bez im ich natiahol **Prokrustes** čiže do svojej chatrče

Tesea, netušil, že sam zahynie rovnakým spôsobom. Teseus ho donútil, aby si ľahol na lôžko, a prečnievajúcu hlavu mu odsekol. **V prenesenom slova zmysle sa s týmto výrazom stretávame dodnes, aj keď menej často ako pred niekoľkými rokmi.**

Zdroj: <https://www.tellerreport.com/life/2020-01-19---tsar-sanchez-and-the-potemkin-villages-rkENaxVW-8.html>
<https://rebellion.org/el-eurofederalismo-o-la-cama-de-procusto/>

Použitá literatúra:

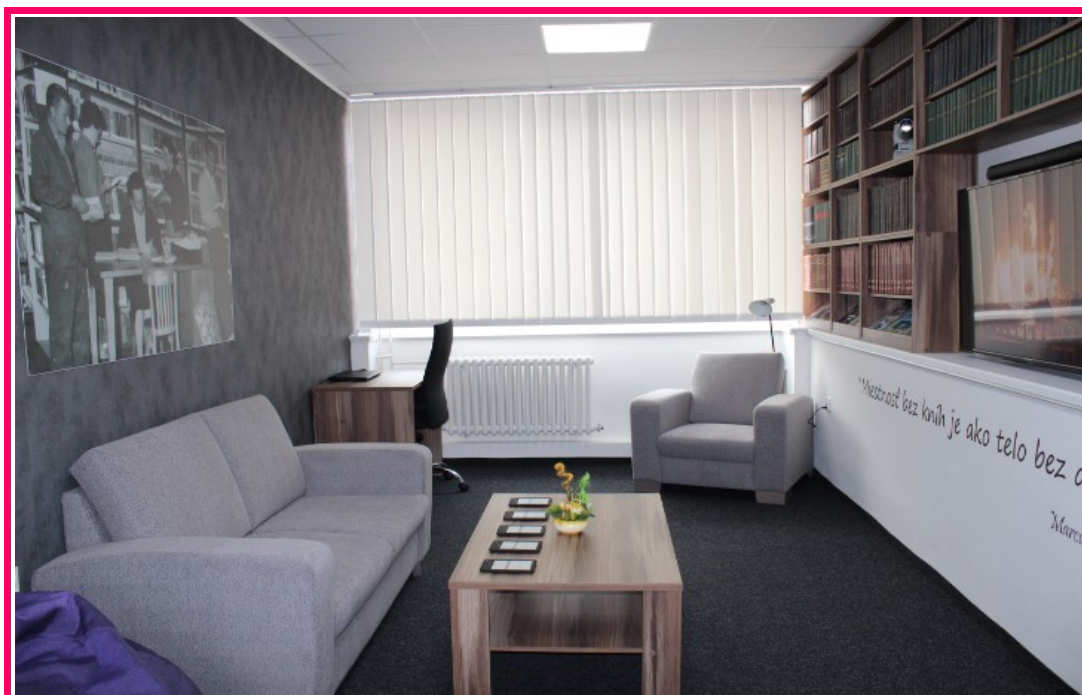
Mičáková, Nadežda. 1998. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia II. : výberová bibliografia.* Svidník : Podduklianska knižnica, 1998. 36 s. ISBN 80-85147-27-0

Ked' miluješ knihy...

zdroj: <https://sk.pinterest.com/pin/651755377305911005/>

Zrekonštruovaná čítareň pre našich čitateľov

Logická hra

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

4		6	7	2				
							6	
		3	6		9	8		
7					2			
	9		3	1				
							9	
	2				3			
8						6	4	1
9	1	7	8				3	

				3				
2			8	1		7		
			6		9			8
		3			4			2
6		9					3	
			1			9	8	
	3		9				7	
		6		4		1	9	
								6

**Podduklianský knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882192. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Priputníková, Nadežda Mičáková**